

✚ Інші вимоги, якщо вони передбачені умовами конкретної програми кредитування.

Для оформлення кредиту на товари клієнт зобов'язаний надати мінімальний пакет документів:

1. Паспорт громадянина України;
2. Довідка з органів Державної податкової інспекції про присвоєння індивідуального податкового номеру або реєстраційний номер облікової картки платника податків;
3. Документи про доходи (якщо цього вимагають умови кредитної програми).¹

¹ — При необхідності фінансовий консультант може запросити додаткові документи для оформлення кредиту.

Клієнт може скористатися унікальною пропозицією «2-в-1» — при оформленні кредиту на товар можна отримати кредитну картку від УкрСиббанку, яку в подальшому можна використати як основу для відкриття наступного кредиту на умовах споживчого кредитування, а не на умовах, власне, кредитки. А якщо є потреба у додаткових готівкових коштах, UKRSIBBANK надає можливість оформити кредит готівкою вже через 30 днів після оформлення кредиту на товар.

Віктор ХРИСТИНЮК

студент факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент кафедри банківської справи Сороківська З.К.

УПРАВЛІННЯ ПРОБЛЕМНИМИ КРЕДИТАМИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Управління кредитною діяльністю банку є одним із найосновніших напрямків досліджень у банківських установах, адже послуги з кредитування завжди були й залишаються пріоритетною економічною функцією банків. Беручи до уваги вище сказане слід відмітити, що значна проблемна заборгованість в кредитному портфелі банків може призвести як до фінансових втрат, так і до погіршення іміджу цих банків, для яких проблема повернення прострочених кредитів є найгострішою.

Зазвичай серед усіх банківських операцій на кредитні операції приходиться близько 70 %, вони характеризуються концентрацією високого рівня як ризику, так і доходу[3].

Причини виникнення проблемної заборгованості поділяються на зовнішні та внутрішні. До зовнішніх (макроекономічних) чинників можна віднести такі:

- загальний фінансово-економічний стан країни та конкретного регіону, в якому банк здійснює свою діяльність;
- рівень захисту інтересів як банківської системи, так і кожного окремо взятого банку, передбачений законодавством країни;
- чинна податкова система і рівень оподаткування доходу комерційного банку;
- рівень кредитоспроможності позичальників банку;
- інші зовнішні фактори, включаючи події, які носять форс-мажорний характер (дефолти платежів по зобов'язаннях держави і т.п.) [2, с. 233].

Всі ці чинники визначають економічну складову ризику неповернення кредитів і відповідно регіональну складову величини показника питомої ваги просроченої заборгованості.

До внутрішніх факторів виникнення проблемних заборгованостей відносяться ті фактори, які пов'язані з діяльністю самого банку:

- недостатня кваліфікація персоналу та системи підготовки кадрів;
- неповна або недостовірна інформація про позичальника;
- недостатньо якісно розроблена кредитна політика банку;
- недостовірна інформація про рівень кредитоспроможності позичальника;
- помилки при структуруванні кредитів (щодо термінів, сум і проценту);
- недоврахування інтересів банку при складанні кредитного договору;
- помилки при оцінюванні забезпечення позики;
- низький рівень контролю за позичальником після видачі кредиту;
- перевищення службових повноважень працівниками банку[2, с. 234].

Проблемні кредити – є однією з найосновніших перешкод для відродження кредитування в Україні. У світі її зазвичай усувають, використовуючи добровільну позасудову реструктуризацію боргу, у процесі якої умови кредитування змінюють так, щоб життєздатний позичальник зміг повернути позику. Реструктуризація боргу дає змогу уникнути витрат часу і ресурсів на судову тяганину, якщо реструктурувати заборгованість за загальними правилами. Закон “Про фінансову реструктуризацію” забезпечує діяльність аналогічного механізму в Україні[1].

Інструмент позасудової добровільної реструктуризації боргу передбачає можливість для позичальників та банків домовитися про нові умови кредиту, які дадуть змогу підприємству відновити свою повноцінну діяльність. Схожа практика була розповсюджена в країнах Азії після кризи 1990-их років. Вона поєднувала у собі принципи Лондонського підходу та INSOL11. В Україні потреба в реструктуризації кредитів виникла через кризу 2008 року, а протягом останніх чотирьох років вона постала особливо гостро. Відповідно до діагностики, проведеної Національним Банком України, частина проблемних кредитів у портфелях банків становить близько 53%. Закон України № 1414-VIII “Про фінансову реструктуризацію”, що вступив у дію 19.10.2016, створив механізми для задоволення цієї потреби. Він став результатом згоди учасників фінансового ринку та експертів Світового банку, МВФ та ЄБРР, цей закон ввібрав найкращі світові практики. Закон не визначає планів та параметрів реструктуризації, розміру відсоткових ставок чи обсягу зобов'язань, який підлягає реструктуризації, залишаючи вирішення цих питань повністю на розсуд кредиторів та позичальників.

Правильна організація діяльності банку у сфері кредитування, розробка гнучкої та ефективної системи управління банківськими операціями, відповідне забезпечення його оперативною та достовірною обліковою інформацією є основою для фінансової та ринкової стабільності комерційних банків. В умовах впливу негативних наслідків світової фінансової кризи особливої актуальності набуває формування хорошого кредитного портфеля банку з метою підвищення ефективності його діяльності шляхом впровадження та ведення відповідної кредитної політики.

Отже, ефективна організація управління проблемними кредитами в комерційних банках України набуває в даний час особливо важливого значення та необхідності розробки нових підходів для визначення оцінки проблемних кредитів і кредитоспроможності позичальника.

Література:

1. НБУ. Звіт про фінансову стабільність. Випуск 2. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
2. Банківські операції: підручник – 3-тє вид., перероб. і доп. / [А. М. Мороз, М. І. Савлук, М. Ф. Пуховкіна та ін.]; за загальною редакцією доктора економічних наук, проф. А. М. Мороза. – К.: КНЕУ, 2008. – 608 с.
3. Герасименко Р. Проблемні позики та прогнозування їх частки в кредитному портфелі банку / Р. Герасименко, М. Дегтярьова // Вісник НБУ. – 2012. – №4. – С. 40 – 46.
4. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія/ О.В. Дзюблюк, В.В. Корнеєв, В.І. Міщенко та і...; за ред. д.е.н., проф.. О.В. Дзюблюка. – Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В., 2017. – 298 с.

Зоряна ЦДИЛО

студентка факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

викладач Сегеда Л.М.

ПРОБЛЕМИ РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

В Україні про проблему шахрайства у банківській сфері активно заговорили у 2014-2016 рр. після низки банкрутств та закриття банків. Адже лише у 2014 році НБУ визнав неплатоспроможними 33 вітчизняних банки, в які було введено тимчасову адміністрацію з наступною підготовкою до ліквідації. Станом на 2015 рік ще 31 банк було ліквідовано, а щодо 2-х банків тривали судові розгляди. За 2016 рік під процедуру реорганізації, введення тимчасової адміністрації або ліквідації потрапили ще 17 банків [1]. Відтак, на сьогодні (станом на 1.11.2018 р.) банківська система налічує 79 діючих банківських установ. Для порівняння, у 2014 р. в Україні кількість банків сягнула межі 180.

Ці різкі хаотичні зміни потягнули за собою багато проблем, в тому числі, складність виявлення фінансового шахрайства. А складність цього питання полягає в тому, що зацікавленими у здійсненні махінацій можуть бути вищі керівники разом із мажоритарними учасниками комерційного банку. При такій ситуації ошуканими особами є вкладники, міноритарні учасники та інші банківські клієнти. Таким чином із високим загальним рівнем корупції фінансове шахрайство стає не негативним явищем, а навіть бажаним, сприймається як окремий бізнес-напрямок утаємниченого збагачення.

За статистикою, майже 70% злочинів у банківській сфері здійснюються або винятково співробітниками банку, або за їхньої активної участі. Економічна криза додала підстав до активізації банківського шахрайства та появи нових кримінальних схем. У банківській сфері злочини частіше виявляються уже в збанкрутілих банках або у тих, що проходять процедуру санації. [2].

Як вважають експерти, найбільш популярним видом злочину за участю банкірів є навмисне банкрутство. Схема навмисного банкрутства досить проста. Щоб довести кредитну організацію до стану банкрутства й не розраховуватися із вкладниками, керівники банку укладають заздалегідь не вигідні угоди. Одна з найпоширеніших схем – це придбання цінних паперів («сміттєвих акцій», векселів та боргових зобов'язань фірм-«одноденок»), які на ринку нічого не коштують, а за номінальною вартістю у сукупності складають величезну суму. [3].